

Dosarul nr. 2ra-487/22
2-19173871-01-2ra-08042022

Instanța de fond: Judecătoria Chișinău, sediul Centru – I. Țonov
Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău – M. Guzun, A. Malîi, I. Dutca

ÎNCHEIERE

18 mai 2022

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție

În componența:

Președintele completului, judecătorul
judecătorii

Dumitru Mardari
Victor Burduh
Maria Ghervas

examinând admisibilitatea recursului declarat de către Ministerul Justiției,
în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de către Iurie Leșan
împotriva Ministerului Justiției, intervenienți accesorii executorul judecătoresc Igor
Doroftei și Consiliul municipal Chișinău cu privire la constatarea încălcării dreptului
la executare în termen rezonabil a hotărârii judecătorești, repararea prejudiciului
moral, material și compensarea cheltuielilor de judecată,

împotriva deciziei din data de 27 octombrie 2021 a Curții de Apel Chișinău prin
care s-a respins apelul declarat de către Ministerul Justiției, s-a admis apelul declarat
de către Iurie Leșan, s-a casat parțial hotărârea din data de 06 martie 2020 a Judecătoriei
Chișinău, sediul Centru cu adoptarea în partea casată a unei noi hotărâri,

constată:

La 31 octombrie 2019 Iurie Leșan s-a adresat cu cerere de chemare în judecată
împotriva Ministerului Justiției, intervenienți accesorii executorul judecătoresc Igor
Doroftei și Consiliul municipal Chișinău, prin care a solicitat constatarea încălcării
dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești emisă de Curtea de
Apel Chișinău la data de 10 noiembrie 2008, pentru perioada de la 01 ianuarie 2015
până la 31 iulie 2019, încasarea sumei de 2 900 euro cu titlu de prejudiciu moral, a
sumei de 28 500 lei cu titlu de prejudiciu material, ce constituie plata pentru închirierea
locuinței, compensarea cheltuielilor de judecată suportate în sumă de 234 lei ce
constituie plata pentru informația din banca centrală de date a cadastrului bunurilor
imobile și cheltuielile de asistență juridică suportate în legătură cu prezentul litigiu în
sumă de 3 000 lei.

În motivarea acțiunii Iurie Leșan a indicat că prin decizia Curții de Apel Chișinău
din 10 noiembrie 2008 Consiliul municipal Chișinău a fost obligat să-i acorde spațiu
locativ în conformitate cu prevederile art.42 din Codul cu privire la locuințe.

Prin răspunsul nr.08-1398 din 30 martie 2009 Primăria municipiului Chișinău a
informat executorul judecătoresc că a examinat încheierea nr.12-689/09 din 25
februarie 2009 și a comunicat că decizia Curții de Apel Chișinău privind asigurarea cu

spațiu locativ a fost contestată în ordine de recurs la Curtea Supremă de Justiție, tot în răspuns enunțându-se și faptul, că în baza unei decizii definitive Consiliul municipal Chișinău se va conforma acesteia.

În opinia reclamantului răspunsul Primăriei municipiului Chișinău este unul formal, deoarece prin decizia Curții Supreme de Justiție din 21 ianuarie 2009 s-a menținut decizia Curții de Apel Chișinău din 10 noiembrie 2008, autoritatea locală deja fiind obligată să se conformeze și să execute hotărârea, însă până la înaintarea prezentei acțiuni hotărârea de judecată nu a fost executată.

Ulterior, prin încheierea Oficiului de executare Centru nr.12-809/10 din 25 ianuarie 2010, Consiliul municipal Chișinău a fost obligat să execute hotărârea Curții de Apel Chișinău în termen de 15 zile, însă procedurile de executare au eșuat prin eschivarea autorităților locale.

Iurie Leșan a susținut că în perioada de neexecutare a adresat un șir de solicitări autorității pârâte, precum și altor autorități naționale pentru executarea hotărârii, însă aceste proceduri interne au eșuat, autoritățile, invocând lipsa spațiului locativ.

Ca urmare a neexecutării hotărârii judecătorești reclamantul la 27 ianuarie 2011 a depus cerere la Curtea Europeană a Drepturilor Omului înregistrată cu nr. 8226/11, prin care a solicitat constatarea violării art.6 § 1 din Convenția Europeană pentru apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, urmare a omisiunii Statului de a asigura executarea hotărârii judecătorești definitive și art. 13 din Convenție, în lipsa unei căi efective de recurs interne pentru prevenirea continuării încălcării drepturilor garantate din 10 noiembrie 2008, hotărârea nr.3-2655/08. Curtea Europeană a Drepturilor Omului prin adresarea ECHR-LRoul.3 RP/rgo din 29 septembrie 2011 a informat că în temeiul art.7 din Legea privind repararea de către stat a prejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești nr.87 din 21 aprilie 2011 să înainteze în termen de 6 luni de la data intrării în vigoare a legii nominalizate, instanței de judecată competente cerere de chemare în judecată privind repararea de către stat a prejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești, menționând, că adoptarea legii a avut drept scop soluționarea cererilor privind violările Convenției Europene la nivel național în sensul hotărârii pilot Olaru și alții c. Moldovei din 28.07.2009 (cererile nr.476/07, 22539/05, 17911/08 și 13136/07).

Reclamantul a susținut că din 25 februarie 2009 executorul judecătoresc Igor Doroftei a înaintat un șir de somații în adresa Consiliului municipal Chișinău privind executarea actului judecătoresc, prin introducerea în ordinea de zi a consiliului, executarea documentului executoriu. La 20 noiembrie 2014 Primăria municipiului Chișinău a oferit un răspuns formal, fără a întreprinde careva acțiuni de executare a documentului executoriu, iar la 15 decembrie 2014, executorul a somat repetat debitorul privind executarea documentului executoriu.

La 06 februarie 2015 executorul judecătoresc a întocmit procesul-verbal cu privire la contravenție în baza art. 318, alin. (2) și art.319, alin.(1) din Codul contravențional, care a fost anulat de Judecătoria Centru mun. Chișinău la 09 aprilie 2015.

Iurie Leșan a relatat că totalitatea măsurilor întreprinse de executorul judecătoresc în perioada de neexecutare nu s-au soldat cu un rezultat în favoarea sa, iar în această perioadă de neexecutare a actului judecătoresc, care depășește zece ani, a fost sesizat și Ministerul Justiției, care la rândul său, prin răspunsurile din 06 ianuarie 2012 și din

11 martie 2014 a plasat responsabilitatea pe executorul judecătoresc.

Reclamantul a subliniat că Consiliul municipal Chișinău prin acțiunile sale demonstrează că nu dorește să execute hotărârea instanței, invocând lipsa spațiului locativ și încălcând astfel termenii de executare. Astfel, eschivarea instituțiilor statului de la executarea hotărârilor judiciare, duce la încălcarea legislației naționale, cât și internaționale.

Iurie Leșan a susținut că neexecutarea hotărârii în favoarea sa, încalcă dreptul garantat de articolul 6 § 1 al Convenției, invocând în acest sens practica judiciară a CtEDO

În opinia reclamantului termenul, care depășește zece ani de neexecutare a hotărârii instanței de judecată nu este un termen rezonabil, deci instanța urmează să rețină că neexecutarea hotărârii judecătorești îl lipsește de beneficiile acesteia, iar nebeneficierea de acest drept îi cauzează prejudiciu material. Astfel, din motivul neexecutării deciziei Curții de Apel Chișinău din 10 noiembrie 2008 reclamantul este nevoit să locuiască cu familia în chirie, achitând lunar plata de 4 500 lei conform contractului încheiat la data de 10 mai 2019.

La 20 noiembrie 2019 Iurie Leșan a înaintat cerere către Comisia de profil a Inspectoratului General al Poliției al Ministerului Afacerilor Interne privind acordarea indemnizației pentru închirierea spațiului locativ, conform prevederilor art.46, alin.(4) din Legea privind funcționarul public cu statut special din cadrul Ministerului Afacerilor Interne nr.288/2016 și a punctelor 11 și 27 din Hotărârea Guvernului pentru aprobarea regulamentului cu privire la modul de achitare a indemnizației pentru închirierea spațiului locativ funcționarilor publici cu statut special din cadrul Ministerului Afacerilor Interne nr.646 din 10 iulie 2018. Astfel, la 03 decembrie 2019 a fost informat că Comisia a decis achitarea indemnizației pentru locațiune în mărime de 1 500 lei lunar, începând cu 01 august 2019 până la 31 decembrie 2019. Reieșind din acest considerent prejudiciul material pentru perioada contractului de locațiune este de la 01 mai 2019 până la 31 decembrie 2019 constituie suma de 28 500 lei.

Cu referire la prejudiciul moral Iurie Leșan a relatat că prin neexecutarea în termen a hotărârii de judecată a fost nevoit să suporte suferințe psihice cauzate prin locuirea împreună cu familia în locuințe închiriate, stres permanent din cauza lipsei suficiente a spațiului locativ și a surselor financiare, în legătură cu achitarea chiriei, pregătirea, întocmirea și adresarea a diferitor plângeri, cereri, demersuri către diferite autorități, Oficiul de executare, Consiliul municipal Chișinău, Ministerul Justiției, instanțe de judecată, etc.

Iurie Leșan a indicat că criteriile de apreciere a prejudiciului moral se justifică prin atitudinea și comportamentul autorităților responsabile, care nu intenționează și nu încearcă de a identifica persoanele care se fac responsabile de neexecutarea hotărârii judecătorești, corespunzător acest „fenomen”, care persistă de peste 10 ani îl distruge moral, spulberându-i orice încredere în supremația drepturilor recunoscute și garantate.

Reclamantul a relatat că la determinarea mărimii compensației pentru prejudiciul moral, instanța urmează să ia în considerație și datele obiective care certifică suferințele și alte circumstanțe probatoare și să se ghideze de jurisprudența CEDO, conform cărora mărimea prejudiciului moral pentru 12 luni de întârziere este de aproximativ 600 euro și câte 300 euro în fiecare perioadă următoare de 6 luni de întârziere, precum și de elementele ce caracterizează noțiunea de termen rezonabil cum ar fi: complexitatea cauzei, comportamentul părților care include aprecierea comportamentului

reclamantului și a autorităților și miza (interesul) reclamantului. Reieșind din această recomandare raportată la caz, se constată un prejudiciu de 2 400 euro.

Prin hotărârea din data de 06 martie 2020 a Judecătorei Chișinău, sediul Centru s-a admis parțial cererea de chemare în judecată depusă de Iurie Leșan, s-a constatat încălcarea dreptului subiectiv al lui Iurie Leșan la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești, emisă la data de 10 noiembrie 2008 de Curtea de Apel Chișinău, în perioada 01 ianuarie 2015- 31 iulie 2019, s-a încasat din contul bugetului de stat prin intermediul Ministerului Justiției în beneficiul lui Iurie Leșan suma de 55 000 lei cu titlu de prejudiciu moral cauzat prin neexecutarea în termen rezonabil a hotărârii Curții de Apel Chișinău din 10 noiembrie 2008, în perioada 01 ianuarie 2015 – 31 iulie 2019 și a cheltuielilor de asistență juridică suportate în legătură cu prezentul litigiu în sumă de 3 000 lei. În rest, capetele de cerere privind repararea prejudiciului material în sumă de 28 500 lei, ce constituie plata chiriei pentru perioada 01 mai 2019-31 decembrie 2019, încasarea cheltuielilor de judecată în sumă de 234 lei și a cheltuielilor pentru asistența juridică în sumă de 1 500 lei, s-au respins ca fiind neîntemeiate.

Hotărârea instanței de fond a fost contestată cu apel, în termen, de către Ministerul Justiției și de către Iurie Leșan.

Curtea de Apel Chișinău prin decizia din data de 27 octombrie 2021 a respins apelul declarat de către Ministerul Justiției, a admis apelul declarat de către Iurie Leșan, a casat hotărârea din data de 06 martie 2020 Judecătorei Chișinău, sediul Centru în partea respingerii pretenției cu privire la repararea prejudiciului material și în această parte a adoptat o nouă hotărâre prin care s-a încasat din contul bugetului de stat prin intermediul Ministerului Justiției în beneficiul lui Iurie Leșan suma de 28 500 lei cu titlu de prejudiciu material, ce constituie plata pentru chirie pentru perioada 01 mai 2019-31 decembrie 2019, în rest a menținut hotărârea.

Instanțele de judecată au reținut că în speță neexecutarea deciziei din data de 10 noiembrie 2008 de Curtea de Apel Chișinău, în perioada 01 ianuarie 2015 până la 31 iulie 2019, se încadrează în conținutul art. 2 din Legea nr. 87 din 21 aprilie 2011, deci pretenția cu privire la constatarea încălcării dreptului la executare în termen rezonabil a deciziei din 10 noiembrie 2008 a Curții de Apel Chișinău este întemeiată.

Instanțele de judecată au respins argumentele Ministerului Justiției precum că acțiunea este neîntemeiată, deoarece decizia nu poate fi executată din lipsa de bani sau spațiu locativ. La caz, nu s-au stabilit circumstanțe ce ar confirma că neexecutarea hotărârii a avut loc din motive ce ar putea fi imputate lui Iurie Leșan, iar neexecutarea deciziei din lipsa spațiului locativ este contrară legii.

Instanțele de judecată, în temeiul art. 5 din Legea nr. 87 din 21 aprilie 2011 și ca urmare a constatării încălcării dreptului la executare în termen rezonabil a deciziei din 10 noiembrie 2008 a Curții de Apel Chișinău, au admis și pretenția cu privire la repararea prejudiciului moral cauzat în legătură cu încălcarea acestui drept, menționând că suma de 55 000 lei este o sumă rezonabilă și constituie o satisfacție echitabilă pentru prejudiciul cauzat lui Iurie Leșan, ca urmare a neexecutării hotărârii judecătorești mai bine de 12 ani.

Referitor la pretenția cu privire la repararea prejudiciului material instanțele de judecată au adoptat soluții diferite.

Instanța de fond a concluzionat că această pretenție este neîntemeiată, deoarece compensarea plății chiriei îi revine Ministerului Justiției, însă aceste plăți nu se încadrează în conținutul obiectului litigiului care se ghidează de art. 6 din CEDO, deci

această pretenție excede limitele raportului în litigiu.

Instanța de apel a concluzionat ca fiind greșită această constatare a instanței de fond, reținând că Iurie Leșan, aflându-se în raport de muncă cu Ministerul Afacerilor Interne este îndreptățit în baza Legii nr. 87 din 21 aprilie 2011 de a pretinde repararea prejudiciului material suportat în legătură cu neexecutarea hotărârii judecătorești, la caz, plata chiriei, deoarece persoana care are dreptul la un spațiu locativ, însă căruia statul nu-i poate oferi o locuință, beneficiază de o compensație a costurilor de închiriere a unei locuințe.

Împotriva deciziei instanței de apel a depus recurs Ministerul Justiției, prin care a solicitat admiterea recursului, casarea deciziei instanței de apel și a hotărârii instanței de fond cu emiterea unei noi hotărâri privind respingerea acțiunii ca fiind neîntemeiată.

În motivarea recursului Ministerul Justiției a menționat că instanța de apel a interpretat în mod eronat legea și în acest sens a aplicat eronat normele de drept material. La fel a fost invocat faptul că instanța de apel nu și-a motivat hotărârea, enumerând doar circumstanțele de fapt și de drept relate de participanți, fără argumentarea juridică a soluției sale, fapt ce este inadmisibil.

Referitor la netemeinicia acțiunii Ministerul Justiției a indicat că instanțele de judecată au ignorat prevederile Codului de executare, potrivit cărora orice acțiune a executorului judecătoresc în vederea executării documentului executoriu necesită cererea creditorului. La caz, nu putem vorbi despre neîntreprinderea tuturor măsurilor necesare în vederea executării deciziei din data de 10 noiembrie 2008 a Curții de Apel Chișinău, în condițiile în care Iurie Leșan nu a dat dovadă de maximă diligență și voință întru executarea documentului executoriu, dar pasiv a așteptat executarea. Deci un factor care a afectat procedura de executare ține direct de comportamentul lui Iurie Leșan.

Autoritatea recurentă a susținut că responsabilitatea Statului nu se extinde dincolo de procedura de executare, iar sarcina autorităților naționale în asemenea cauze este de a pune la dispoziția creditorului un mecanism de executare, dar nu de a substitui debitorul și de a achita sumele adjudecate prin hotărâre judecătorească.

Ministerul Justiției a mai menționat că prevederile Legii nr. 87 din 21 aprilie 2011 nu acordă dreptul în mod automat la prejudiciul moral, în lipsa dovezii că persoana a suferit un prejudiciu în urma încălcării dreptului garantat de lege.

În ceea ce privește pretenția cu privire la acordarea prejudiciului moral, instanțele de judecată nu au luat în considerație circumstanțele de drept invocate de Ministerul Justiției și anume simpla constatare a încălcării dreptului reprezintă în sine o satisfacție echitabilă pentru prejudiciul moral cauzat.

Cu referire la pretenția privind încasarea prejudiciului material Ministerul Justiției a subliniat că Legea nr. 87 din 21 aprilie 2011 nu prevede încasarea cheltuielilor suportate pentru plata chiriei, o astfel de cerere urmează a fi înaintată într-o procedură separată îndreptată împotriva Consiliului municipal Chișinău și Primăriei municipiului Chișinău. Ministerul Justiției nu poate fi obligat să execute din contul statului o obligație care îi revine nemijlocit Consiliului și Primăriei municipiului Chișinău.

În conformitate cu art. 434, alin. (1) din Codul de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale.

Din materialele dosarului rezultă că decizia recurată a fost pronunțată la 27 octombrie 2021, expediată participanților la proces, prin intermediul poștei electronice

la 24 ianuarie 2022.

Ministerul Justiției s-a conformat prevederilor legale și 18 martie 2022 a depus recurs împotriva deciziei din data de 27 octombrie 2021 a Curții de Apel Chișinău.

Examinând admisibilitatea recursului, fără prezența participanților la proces, în acord cu procedura specificată la articolul 440 din Codul de procedură civilă, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că cererea de recurs formulată de către Ministerul Justiției, este inadmisibilă pentru motivele ce succed.

Verificând motivele de casare, invocate în recurs, completul Colegiului atestă că acestea nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă, deoarece se referă la dezacordul recurentului cu soluția pronunțată de către instanța de apel, însă, nu relevă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau procedural, respectiv nu constituie temei de casare a deciziei recurate.

Totodată, completul de admisibilitate reține că recursurile exercitate conform Secțiunii a II-a au caracter devolutiv numai asupra problemelor de drept material și procedural, verificându-se doar legalitatea deciziei, dar nu și temeinicia ei în fapt.

Urmează a fi reiterat că procedura admisibilității constă în verificarea faptului, dacă motivele invocate în recurs se încadrează în cele prevăzute în art. 432. alin. (2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă.

În conformitate cu prevederile art. 432, alin. (1) din Codul de procedură civilă părțile și alți participanți la proces sunt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procesual.

Aliniatele (2) și (3) ale aceluiași articol prevăd exhaustiv cazurile în care se consideră că normele de drept material sau de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat, iar alin. (4) stabilește că săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin. (3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a cauzei sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

În conformitate cu art. 433, lit. a) din Codul de procedură civilă cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432, alin. (2), (3) și (4).

Totodată, potrivit jurisprudenței CEDO, recursul trebuie să fie efectiv, adică să fie capabil să ofere îndreptarea situației prezentate în cerere, la fel recursul trebuie să posedă puterea de a îndrepta în mod direct starea de lucruri, pe când în recursul declarat de către Ministerul Justiției, asemenea aspecte nu se regăsesc.

În speță, completul Colegiului menționează că recursul în cauză conține obiecții de fapt și de drept, care deja au fost studiate și verificate de către instanța de apel, primind o apreciere corespunzătoare.

În consecință, nu există aparența unei încălcări a dreptului recurentului la soluționarea tuturor argumentelor cu privire la judecarea cauzei în apel, în modul în care este garantat de art. 6 § 1 al Convenției.

Drept urmare, Colegiul reține că argumentele invocate de către recurent nu pot constitui temei de admisibilitate a recursului, deoarece nu denotă încălcarea esențială

sau aplicarea eronată a normei de drept material sau a normei de drept procesual, așa cum formal invocă Ministerul Justiției, și, respectiv, nu constituie temei de casare a deciziei recurate.

În astfel de circumstanțe, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a considera recursul declarat de către Ministerul Justiției, ca fiind inadmisibil.

Conform celor expuse, în temeiul art. 431, alin. (1) și (2), art. 433, lit. a), 440, alin. (1) și (1¹) din Codul de procedură civilă, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

dispune:

Se consideră inadmisibil recursul declarat de către Ministerul Justiției, împotriva deciziei din data de 27 octombrie 2021 a Curții de Apel Chișinău.

Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului,
judecătorul

Dumitru Mardari

judecătorii

Victor Burduh

Maria Ghervas